

Petorro degué començar com adj. val. per a 'petaner' (cast. antiq. *pedorro*), avui allà 'borratxo' (*AlcM*) i *peturra* 'borratxera' a Afu, però sobretot nom de planta silvestre (*petóro*) en què el sento molt a tota la zona central, com a nom del bruc: Estivella, Serra, Torís i fins a Lutxent, *petoréts* a Bètera (1961, 1962), si bé en concurrència amb *cepell* a Lutxent i amb el cast. *bréso* a Serra: a Casinos tenen consciència de la forma de creació *petóro* és el nom infantil del bruc, perquè quan li peguen foc espeterrega» (1962), i a Morvedre li diuen *petorrera*; *cepell* és més aviat la bruga o bronza que no el bruc propi, i si a Lutxent no distingiren, a Llíber em donaren només *petorri* com a nom del cepell o bruga (1963). A Benifaió d'Espioca *petorrer* és adj. o adj. personalitzat per 'home petaner' (*Jaume el Petorrer* nom que circula com el d'un senyor acomodat, 1962): «és una espècie de monomania que patixen alguns hòmens la de voler rebaixar i tirar per terra a les dònnes, traent-los tots los sobrenòms que pòden: y dient-los *ganao petorri*, gent de la pòta badà, femellam y atres». *Petorra*.

Petrell o *petrel* 'ocell marí, Procellaria', si fos de procedència catalana o gallo-romànica es podria identificar amb el nostre *petarrell* detallat supra: vaig recollir totes les dades i arguments en PETREL (*DCEC/DECH*) al qual cal remetre perquè encara que potser no és falsa en el fons aquella explicació, les aparences són que el mot no nasqué pas en català (però potser ve de l'Atlàntic francès). En alguna mesura hi coincideix *petrolina* nom de moixó per a la 'terrerola' o 'alosa', recollit a Canet lo Roig (1961) i Matarranya (Bellmunt, 1957, J. G. M.), cf. d'altra banda *peterol* 'esclafidors', supra. No sembla haver-hi cap relació amb el roms. *potirniche* 'guatlla' (COTURNICULA), passat que admetéssim que aquest es tornés *POTURNINA per encreuament amb *cardina* i HIRUNDINA.

Patufa m. o *patufet* nom afectiu i familiar del nen petitó (no encara Lab. 1840-88, però sí Vogel; i *DAG. patufet*, -ufell, -uf), el setmanari infantil «En Patufet» aparegué des de 1904 a 1938, i tingué gran crit sobretot en els anys 10: en la seva formació col·laborà naturalment *petit*, però el matís afectiu i ponderatiu l'emparenta més de prop amb *petarrell* i anàlegs (supra), amb la idea bàsica de 'infant cagalces, caganer, mamadits', com sigui que en la terminació *-tufa* (ultra mots com *merdufai*, *castelluf(o)* etc.), col·laboraren sobretot els quasi sinònims *pet* i *llufa* (la influència del qual es fa sentir en un altre sentit en *patofa* 'mentider', Lluçanès) (*petarra* indocumentat, no Labèrnia --- 1888) (cf. els diversos parònims i homònims romànics aplegats a l'article LLUFA); cf. encara *peturro* a Morella i *petut* a Vinaròs, *petengo* mall. (AMAlcover, *BDLC* XIII, 110), *petangana* equivalents de 'patufet, nen petit', i un fr. popular *patapouf* usual a Tours (que Azkue dóna com a traducció del basc *txiporro* i cast. *regordete*).

Repetellar 'brillar' o 'escalfar, abusar' en forma brusca i intensa: *al repetell del sol* se sent més o menys per totes les comarques del NE. des del Maresme, tant o més per les gironeses i més que enlloc enllà

de l'Albera: «fart d'estre sol / a fer la figuereta al *repetell* del sol, / me dic: —Anem company: deixa-te de la pesca», Saisset (*Perpiny.*, 25); al *repetell del sol*, Edm. Brazés, *L'Ocell i les Cireres*, 22; «face au midi, al *rapetell del sol*, accroché au roc, s'étale --- qui surplombe Amélie-les-Bains», Horaci Chauvet (*Les Couleurs du Vallespir*, 37). I el verb 'fer una esclatada de color': «Lo pobre passarell, que sempre se remena, / és en aquei moment cap al mig de l'esquena: / sota la vesta fa un bòny: / En Batistó, alçant lo puny, / fa pas ni un ni dos: l'esclafa; / i hom veu un quelcom com un immens parrafe, / tot roig, *repetellar* su la vesta d'en Met», Saisset (*Perpiny.*, 78).

Més general la locució *a la repetellada* 'a l'encesa de grans brases': «després d'un esmorzar suculent, preparat a la *repetellada* ---», Coromines (*Silè.*, XVIII, p. 237). Més que una formació paral·lela amb discrepància sufixal i prefixal, pot ser-ne simple metàtesi: «pel camí havia cullit una cistellada de cargols, per a fer-se'ls ell mateix a la *paterrellada*», Feliu i Codina (*La Dida*, a. 1875, p. 55). *Petarrella. Repetellejar; repetelleig*.

Espetegar:³ Lab. 1840, mentre que Belv. encara només «*espeteg d'aygua*: chaparrón», i els verbs *espetergar* «chisporrotear» i *espeternegar* «patalcar» (< *espermetegar*, *PERNA*). Sobretot des de l'*Atl.*: «En llampegueig volcànic sos ulls grifolen ires, / terbolins l'arrebocen, fredat y confusió: / lo foc del cel li encercla corones de guspines, / li és música escoltívola l'*espetegar* del tro», *Atl.* IV, 17d (a la versió de 1867 hi havia posat *espetecs*); «ofegant lo brugit de la batalla, / un llamp, del cel, *espetegant*, devalla / de la nau veneciana al polvorí: / se bada y roda al fons feta un Vesuvi, / mentre romp la de Gènova un diluvi ---», *Intr.*, 8b. «Resultant més manifest l'intens silenci que en la sala regnava, per lo freqüent *espetergar* de la llenya, lo brunzir de les inquietes flames, los planyívols udols del cers colant-se per lo canó de la xemeneja», Vidal Val. (*Rosada d'estiu*, 275); «fressejava l'aviram, renillaven les bèsties, *espetegaven* les portes», Pons Mass. (*Trascant p. l. S.*, 28). Molt usual avui pertot, almenys a tot el Principat i terres adjacents: *aspategón* Els Angles de Capcir (1960); i segueix en ús vigorós fins molt endins d'Aragó *espetegár* 'fer el foc sorolls secs i intermitents': «no echés al fuego, que *espetegará*» encara a la Vall de Broto (Bergua, 1980).

I sovint amb significats secundaris: 'esclatar en una abrupta exclamació' («em conten que *espetegá*: —La gent del poble no en sabeu res!», Camprodon, 1975). *Anar a espetegar* se sent per tota la Muntanya, del Montserrat i Montseny fins a les Malèides: «Aquell torrent va a *spetegá* a la casa del Vilar», Monistrol de Calders, 1935; «però si tan avall tira, anirà a *espetegar* al poble», Saldes (1964); «se'n va a *spetegá* a les Cases-Roies», Bellestar de Segre (1964); *espetegar* = *regodir* a la Vall d'Assua (1962). No és desafortunada aqueixa catalanització del fr. *pétillant*: «Els afalagava, els enllaminia, els encisava amb l'esquer d'una conversa brillant, enginyosa, *espetegant* de metàfores i de